

ÅBERG FRÅN ÅTILL Ö

Lasse Åberg gör sin grej

Av Mia Ulin

– Jag har inget mer kvar att bevisa, det här är livskvalitet! säger Lasse Åberg om sitt eget museum i Bålsta. Även om han fortfarande är produktiv med film- och bokprojekt, är det här han trivs bäst. Det är en riktigt dimmig morgon i Uppland när jag anländer till Åbergs Museum i Bålsta, tillhörande Uppsala län men bara 4,5 mil från Stockholm City. I restaurangköket förbereds lunchen och ljuvliga dofter letar sig ut. Museet öppnar klockan elva och snart är det fullt i den populära lunchrestaurangen. Lasse Åberg dyker upp strax innan tio, som vanligt har han cyklat från hemmet en dryg kilometer från museet. Något körkort har han aldrig haft.

När jag tidigare samma morgon berättar för min dotter, tretton år, att jag ska intervju Lasse Åberg säger hon – *Åh, jag älskar Lasse Åberg! Jag minns när vi var och lekte i Trazan-kojan när jag var fem år och jag fick en tigerklubba!*

Jag konstaterar att Lasse Åberg gör intryck och går hem även hos den yngre generationen. Hans filmer, barnprogram och musik håller än idag.

– Barnprogram har en tendens att recyklas, säger Lasse Åberg. Det är likadant med till exempel *Fem Myror*. Föräldrarna vill gärna att deras barn ska se på samma saker de själv gjorde när de var små, och man har tillgång till allt via nätet.

Men, det är inte bara gammalt material som recyklas. Lasse Åberg är fortfarande, vid sjuttiofyra års ålder, mycket produktiv. Sommaren 2014 turnerade *Electric Banana Band*, som Lasse startade 1980 tillsammans med Klasse Möllberg och Janne Schaffer, på tolv ställen i Sverige. Från Lund i söder till Umeå i norr.

– På festivalen *Sweden Rock* i Blekinge spelade vi för 30 000 personer säger Lasse, stolt och blygsam på samma gång.

Vad är det då som gör att Lasse är så populär? Vad är framgångsreceptet?

– Jag följer lusten och gör saker jag själv tycker är kul, och så hoppas jag andra tycker det är kul också.

När Lasse Åberg studerade på Konstfack på 60-talet, extraknäckte han som bland annat programledare och gitarrist i TV. 1964 debuterade han som komiker tillsammans med kompisen Ardy Strüwer i ett TV-program som hette *Sommarfortifikation*. Det blev sedan en hel serie med olika sketcher tillsammans med Ardy under många år. Bland annat *Kanariehunden* från 1967 och *Lösnäsan* från 1975.

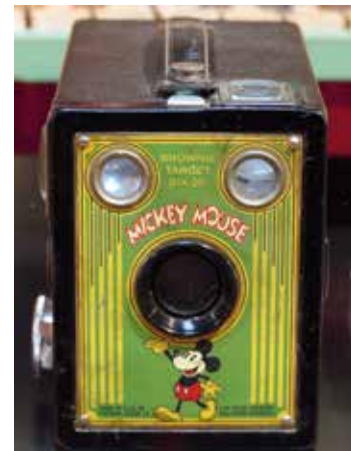
– Det Ardy och jag gjorde var ganska avantgardistiskt och nyskapande, säger Lasse. Manusskrivandet började ofta med att vi hittade roliga saker i Sveriges Radios rekvisitaförråd.

Inför julen 1976 fick Lasse Åberg i uppdrag av Sveriges Radio (fram till 1979 var SR och SVT samma organisation) att ansvara för det så kallade julblocket med en serie entimmes morgonprogram för jullovslediga barn.

– Jag hade ett krav till SR – INTE EN TOMTE ÖVER MIN TRÖSKEL! säger Lasse. Jag ville jobba horisontellt, inte klappa ungarna på huvudet utan göra sketcher och annat innehåll som vi själva tyckte var roligt.

SR köpte idén rakt av, och resultatet blev *Trazan Apansson – Julens konung*.

Resten är historia.

– Vi fick jobba med bra producenter, bland annat Peter Goldman som gjorde popvideos med Beatles. Vi hade bra personkemi.

Efter en lång karriär med både Trazan Apansson, Sällskapsresan-filmerna med Stig-Helmer, konstnärligt och kommersiellt skapande, öppnade så Lasse Åberg sitt Museum 2002.

– Museet är resultatet av en lång process, berättar Lasse Åberg.

I mitten på 80-talet lärde han känna journalisten Sture Hegerfors som är ständig president i och grundare av Svenska Serieakademien. Sedan 1965 delar de varje år ut Adamssonpriset för att uppmärksamma serieskapande av hög kvalitet i Sverige och utomlands. I år delades det som vanligt ut under Bokmässan i Göteborg.

– Sture och jag kom på att vi skulle slå ihop våra respektive samlingar av serieoriginal och serieinfluerad konst till en utställning som vi kallade *Seriekopplingar*.

1991 öppnade utställningen i Malmö konsthall och vandrade sedan runt på fyrtio olika konsthallar och museer i landet.

Så småningom föddes drömmen om ett permanent hem för seriekonsten och för de Musse Pigg- och Disneyleksaker Lasse hade samlat i flera år och som räknas som en av världens främsta Disneysamlingar.

– Eftersom jag bor i Bålsta tog jag kontakt med Håbo kommun. Det fanns en mycket ambitiös och framåt näringslivschef som hette Tomas Engström. Vi åkte runt i kommunen för att titta på olika byggnader för museet. ”De där ska rivas,” sa Tomas och pekade på en gammal ladugård. ”Kan inte jag få köpa den?” frågade jag.

– När vi började planera museet fick jag lära mig att man inte bara kan bygga ett besöksmål enbart baserat på kultur. Det måste också finnas de andra k:na, kaffe, köpa och kissa. Vi ville ha ett ställe för hela familjen, så både en rejäl restaurang och en Trazan Apansson-koja planerades in. Då kan föräldrarna kolla på konst medan barnen leker i kojans och alla blir nöjda!

Museibutiken är en viktig del av verksamheten. Lasses egna alster såsom litografier, porslin, böcker, cd-skivor och filmer säljs tillsammans med ett urval av hustru Ingers bilder. Dessutom finns leksaker och annat serierelaterat att handla.

JAG SATT PÅ UPPSALAPENDELN 1998. JAG VAR PÅ VÄG HEM EFTER ATT HA BLIVIT DUMPAD AV MIN TJEJ OCH KÄNDE MIG ALLMÄNT LÄG. PÅ BAKSIDAN AV TÅGBILJETTEN RITADE JAG EN HUND MED EN SNARA RUNT HALSEN. DET VAR DEN FÖRSTA TECKNINGEN AV ROCKY.

ROCKY HAR SEDAN DESS VUXIT OCH PUBLICERAS NU I FYRTIO DAGSTIDNINGAR I FYRA NORDISKA LÄNDER, HAR KOMMIT I

BOKFORM PÅ ÅTTA SPRÅK MED TIO SAMLINGSBÖCKER ENBART I SVERIGE OCH OM DU HAR VÄGARNA FÖRBI NORGE, DANMARK, FINLAND, SPANIEN, SCHWEIZ, TYSKLAND, ITALIEN, FRANKRIKE, USA, SLOVENIEN ELLER ISLAND SÅ KOMMER DU ÄVEN KUNNA LÄSA ROCKY PÅ HEMSPRÅKEN DÄR.

DET HELA BÖRJADE MED ATT JAG TECKNADE TIO SERIESTRIPPAR MED ROCKY SOM JAG SKICKADE IN TILL TIDNINGEN METRO I HOPP OM PUBLICERING.

– Museet hade säkert varit en mer lönande affär om det legat närmare Stockholm. Men jag blev attraherad av byggnaden, så då blev det här. För mig är det livskvalitet. Det är en egotripp att gå runt och mysa här.

Sedan en tid har butiken flyttats närmare galleriet och restaurangen utökats, numer finns det plats för cirka hundra personer. Restaurangen har också lagts ut på entreprenad. Museiverksamheten bedrivs som ett familjeföretag där svärdottern Carina är butikschef och vd, sonen Max art director och Lasse själv är curator.

– Vi har själva designat restaurangen, inklusive stolarna med Musse Pigg-öron. Vi tycker vi har gjort det skitbra, som en bättre New York-krog.

Lasse guidar oss runt i den tematiskt uppbyggda utställningen. Han är som en levande serie- och leksaksencyklopedi och berättar entusiastiskt historia efter historia. Flera av serievärldens giganter har han själv träffat.

– Serier är ett verbovisuellt språk med bild och text integrerat. Det var uteslutande komiska serier i början, därför kallas alla tecknade serier fortfarande för comics på engelska.

Museet har även tillfälliga utställningar och har just avslutat en jubileumsutställning om Lasses filmfigur Stig-Helmer. Nästa utställare är Peter Johansson från Dalarna vars arbete utmanar betraktaren till att ifrågasätta traditionella normer, värderingar och identiteter.

– Peter Johanssons utställning heter *Korvfest* och är smått provocerande, menar Lasse.

Ränderna verkar inte gå ur. I promotionfilmen för *Korvfest* springer Lasse Åberg och Peter Johansson omkring iklädda smått utmanande korv-med-brödkostymer. Lasse verkar ha minst lika roligt som på Ardy-tiden.

– Jag håller mig à jour med konstlivet och vet vilka jag tycker om, jag struntar i om de är kända eller okända. Ofta snokar jag reda på konstnärer tidigt som sen brejkar.

Vilket tycker då Lasse Åberg är viktigast? Text eller bild? Jag gissar på bild.

– Tvärtom, utbrister Lasse. Det mest lustfyllda med filmskapandet är att skriva själva manuset. Filmandet är rätt slitigt. Redigeringsarbetet är också roligt, det är en skapande process.

Just nu arbetar Lasse tillsammans med sonen Max med boken *Zingalongtjäm med Electric Banana Band*. En kombinerad ljudbok och scrapbook med olika affischer, stagepass, bilder och musik.

2012 kom boken *Åberg från A-Ö* som är en kombination av självbiografi och uppslagsbok med episoder och minnen från Lasses liv.

– Andra i min ålder ger ut biografier. Då tänkte jag att jag gör en encyklopedi istället.

Åbergs museum har cirka 40 000 besökare per år, plus de som bara besöker restaurangen, och är tillsammans med Skokloster slott ett av Håbo kommuns viktigaste besöksmål. Besökarna är mest familjer under vår, sommar och tidig höst. Under vinterhalvåret är det luncherna och bussgrupperna som står för besöken. Som företag kan man också ha så kallad konstferens eller gå kurser i serieteckning och filmskapande.

Hur mycket betydelse tror Lasse att hans kändisskap har för museet?

– Kändisskapet hjälper naturligtvis till, menar Lasse. Så fort jag syns på TV syns det i besökssiffrorna, som till exempel när *Stjärnorna på slottet* visades våren 2014. Jag är mest känd för Trazan och filmerna och minst känd för min grafiska formgivning, som är det enda jag är utbildad till.

– Lasse Åberg betyder jättemycket för Bålsta och Håbo kommun, säger Ann-Mari Sundgren, näringslivsutvecklare på det kommunala Håbo Marknads AB. Man ser honom cykla omkring här, han handlar i lokala butiker, designar olika saker och ställer upp på olika evenemang. Han och Skokloster slott har satt Håbo kommun på kartan.

Vad tror Lasse Åberg om framtiden? Kommer Åbergs Museum att finnas kvar?

– Ja, det beror på om Anna (dottern), Max och Carina vill ha kvar det. Jag har gjort mitt statement och haft riktigt roligt på vägen!

När vi fått en rundvandring i museet tackar jag och fotograf Quigley för oss, rädda för att ta för mycket av Lasse Åbergs tid.

– Men vill ni inte stanna och fika med mig? Vi har nybakta kakor, säger Lasse.

Livskvalitet var ordet. Självklart vill vi fika. ●

Maria Moutran
018-68 55 00

Trygg pension 2032? Prata sparande med mig.

Välkommen till vår butik på
Drottninggatan 3 i Uppsala